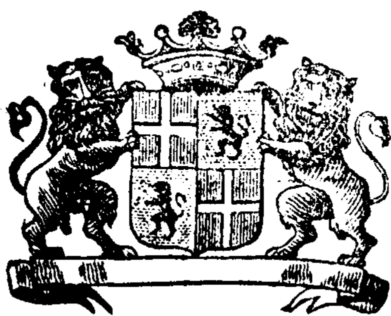
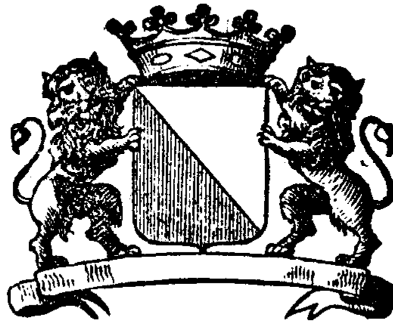
A°. 1857. N°. 278.

MAANDAG 23 NOVEMBER.



UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT



Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

UTRECHT 22 November

Naar aanleiding der beschouwingen, die wij nog onlangs over onze geldmiddelen maakten, vooral met het oog op de Begrooting voor het volgende dienstjaar, mogen wij de aanneming niet onvermeld laten van het wetsontwerp tot amortisatie van ruim 10 en een half millioen guldens. Wij verheugden ons over die voordragt, waardoor onze schuldenlast weder zoo aanzienlijk verminderd en waardoor voor de toekomst eene jaarlijksche rentebesparing van ongeveer *een half milioen* verkregen wordt. Wij verheugen er ons ook over, dat dit ontwerp met eene zóó groote meerderheid (58 tegen 2 stemmen) werd aangenomen. De Kamer schijnt alzoo toch te begrijpen, dat het afbetalen zijner schulden voor den Staat nog niet tot de slechtste en ondoelmatigste handelingen behoort, die men in tijden van voorspoed doen kan. De heeren *Westerhoff* en *Sloet* waren de eenige leden der Kamer, die deze denkbeelden niet schijnen te deelen, hetgeen bij den eerste om de zonderlinge inkonsekwentie waaraan hij zich schuldig maakte, bij den tweede, om zijne bekendheid als staathuishoudkundige nog al opmerking verdient. Het eerstgenoemde lid der Tweede Kamer heeft gemeend in de zitting van Donderdag 19 November zijn stem niet te kunnen geven aan de begrooting voor het departement van Justitie, omdat de daarbij uitgetrokken sommen voor vele onderwerpen hem te hoog voorkwamen, vooral ook met een oog op vroegere begrootingen. Hij beklaagde zich in het algemeen over toenemende uitgaven in alle takken van beheer, hetgeen bezorgdheid voor de toekomst moest baren, vooral met het oog *op den last van 's Rijks schulden.* Wij kunnen die zienswijze van den spreker in het algemeen zeer wel deelen en zij komt overeen met vroeger door ons ontwikkelde denkbeelden. Maar zoude men nu van dat zelfde lid twee dagen later verwachten *afstemming* van een ontwerp, dat strekt, om die schuldenlast *te verminderen?* Het klinkt onbegrijpelijk; te meer daar de eenige reden, die de heer *Westerhoff* voor deze inkonsekwentie zoude kunnen aanvoeren, hem slechts te eer tot het aannemen der voorgestelde schulddelging had moeten nopen. Die reden zoude toch wel geene andere kunnen zijn dan deze, dat hij minder bezwaar zag in de schuldenlast zelve, dan wel in het toenemen onzer uitgaven, en dat dit laatste toch niet — gelijk hij zelf te kennen gaf — door schuldvermindering zoude kunnen voorkomen worden.

Wij achten dit toenemen der uitgaven op zoo groote schaal eene treurige omstandigheid, maar vinden in schulddelging en gevolgelijk in rentebesparing, gelijkstaande met vermindering van uitgaven voor de toekomst, toch eene der zekerste middelen, om te korten te vermijden en de dringende schuldenlast niet te zien vermeerderen en nog dreigender te zien worden. Wij herhalen het dus, wij begrijpen volstrekt niet, hoe men bezorgd kan zijn over de schuldenlast, en niet genegen, om die te verminderen.

De geachte vertegenwoordiger van het hoofdkiesdistrikt Appingadam heeft echter nog eene andere reden, waarom hij zijn stem aan de Amortisatiewet meende te moeten onthouden. Zij is deze, dat de menigte daardoor niet gebaat wordt. Dit beteekent nu zeker wel niet, dat de Staat geen voordeel zoude trekken van de vermindering zijner schulden: dat het voor den Staat onverschillig zou zijn, of men al dan niet schulden had, of tot welk bedrag. Zulke ongerijmdheden zal in onze dagen wel geen afgevaardigde meer in de Wetgevende Kamers durven verkondigen. Maar het beteekent gewis, dat er in den Staat bepaalde klassen van menschen zijn, geenszins, die er niet mede door gebaat zouden worden, — want vooruitgang van den financieelen toestand des rijks ook door schulddelging, werkt ten slotte gunstig terug op alle klassen der Maatschappij — maar die er niet *meer uitsluitend* het voordeel van zouden trekken. Dit verlangt men en men denkt onwillekeurig aan het afschaffen van lasten, vooral van akzijnsen. Er is eene kleine partij in de Tweede Kamer, die in hare zucht, om de geringere klassen te believen, zoover gaat, dat zij alle buitengewone voordeelen, die niet terstond tot vermindering van lasten worden aangewend, als nutteloos opgeofferd schijnt te beschouwen. De heer *Westerhoff* behoorde maar al te dikwerf tot de leden dier partij en in hare beginselen schijnt de ware grond te moeten gezocht worden, voor zijn raadselachtig votum.

Er is eene andere partij, — die niet alleen gelijk ieder ander gaarne zou zien, dat ons land meer aandeel nam in die ontwikkeling van het vervoerwezen, welke alleen door spoorwegen kan geschieden, en die daarvoor zelfs opofferingen ook van staatswege niet zoude afkeuren, — maar die dweept met *allerlei* plannen tot vermeerdering en verbetering van kommunikatiemiddelen, tot aanleg van groote werken, om den volkswelvaart te bevorderen. De heer *Sloet*, onze bekende statistikus en staathuishoudkundige, heeft zich daarvan, tot ons leedwezen, ook bij deze gelegenheid de voorstander en woordvoerder verklaard. Hij, de ekonomist, was tegen schulddelging; was in beginsel dus *tegen* het op deze wijze langzamerhand herstellen van een evenwigt tusschen de gewone uitgaven en inkomsten des rijks; hij was voor het gevaarlijke beginsel, om de staat op groote schaal in Nijverheidsondernemingen te mengen; hij was voor het niet minder gevaarlijke beginsel, om weder met een tiental millioenen dat bijzondere en geheimzinnige hoofd op onze grootboeken te gaan verhoogen, 't welk ten opschrift voert: „Ingekochte nationale schuld, „waarvan de bestemming nader door de wet is aan „te wijzen;" en waarvan de gelden door de speciale wetten voor den aanleg van spoorwegen *zullen*, maar onder den drang van omstandigheden ook wel voor andere oogmerken *zouden kunnen* gebruikt worden. Nog eens, wij verheugen ons over het besluit door regering en Kamer genomen en hopen, dat het door nog vele dergelijke mag worden gevolgd, en dat alzoo het beginsel van schulddelging op groote schaal als het beste voor onze finantien mag blijven worden toegepast. De inkonsekwentien en onstaathuishoudkundige dwalingen der tegenstanders van dat beginsel moeten de voorstanders daarvan in hunne meeningen eerder bevestigen dan verzwakken..

— De reis van den Franschen minister *Fould* naar Engeland wordt thans stellig als van politieken aard beschouwd. Voor zijn vertrek heeft hij een langdurig onderhoud gehad met graaf *Walewsky*.

De korte zitting door het Fransche Wetg. ligchaam dit jaar nog te houden, zal nog tot een incident aanleiding geven, dat weder gerucht zal maken. De heeren *Carnot* en *Goudchaux* moeten besloten hebben, den gevorderden eed te weigeren; ook *Cavaignac* zou 't zelfde hebben gedaan. In het departement der Seine zullen dan weder 3 verkiezingen plaats moeten hebben en dit zal aan Parijs weder stof geven tot een weinig politiek leven.

De krisis in Engeland betert nog weinig; toch hoopt men, dat zij zich niet zoo lang zal laten gevoelen als die van 1847; de goede katoen- en ruime graan- en maïsoogst zal in Amerika gunstig werken; ook in Europa is de oogst vrij goed; mogt nog een gezegend oogstjaar volgen, men denkt de finantiële bezwaren met wat voorzigtigheid dan weldra te boven te zullen komen.

Uit Serviё is berigt, dat de ter dood veroordeelde Senatoren gratie hebben bekomen; men zegt op bevel der Porte; hoe het te verstaan is, dat toch twee schuldigen zouden gefusilleerd wezen, is niet goed te begrijpen.

Uit Sardinië blijft men goede berigten ontvangen omtrent den afloop der verkiezingen, ofschoon ook het hoofd der regterzijde *della Margherita* op 3 plaatsen en twee ministers slechts bij herstemming zijn gekozen. — In België blijft het verkiezingswerk bijzonder levendig; de partijen staan zelfs soms te heftig tegen elkaar over; aan de onderteekenaars van het klerikaal manifest wordt verweten, dat zij in 1848 het tegendeel zeiden van nu. Zoo gaat het met veler politieke gevoelens. Is het echter af te keuren, dat de liberalen als 't ware alleen het regt willen hebben als verdedigers van de vrijheid op te treden, waar is het, dat de heftigheid der klerikalen of zoogenaamde gematigden zelfs den koning niet spaart. Die heftigheid der klerikalen en van hunne organen, de wijze waarop zij bijv. de inkwisitie en de Bartolomeusnacht durfden verdedigen, het leenstelsel der Middeleeuwen hulde bragten, en de kloosters als redmiddelen voor het land voorstelden, hebben hunne eigene zaak bedorven. Daardoor is het liberaal kabinet weder eene noodzakelijkheid geworden, dat dus niet het kabinet van het oproer, maar het ministerie der Bisschoppen moest heeten. Die hebben het toch in 't leven geroepen.

In N. Amerika hadden de verkiezingen een oogenblik de aandacht van de geldkrisis afgetrokken, die er trouwens beterde. — In Kansas zal de regering van Washington nog niets doen. — De Mormonen schijnen zich bepaald te willen verdedigen. — Berigten van de Dominikaansche republiek zeggen, dat er *Santanna* en *Baes* den 27. Okt. nog altijd op denzelfden voet tegenover elkaâr stonden. — Uit de Kaap zijn bedroevende berigten; er wordt onder de Kaffers groot gebrek geleden.

In onze Tweede Kamer zijn de diskussiën over Binnenland voortgezet. De minister heeft o. a. verklaard, dat de bezielende gedachte van het ministerie is de bevordering van 't gemeen overleg tusschen regering en volksvertegenwoordiging, verwijderd van halstarrig blijven bij eenmaal opgevatte meening, zich in het einddoel oplossende in de behartiging van het algemeen belang; de wet op het Lager Onderwijs hoopte de minister naar pligt en geweten in toepassing te doen brengen. Verder zijn er in zake van de doorgraving van Holland op zijn smalst en van den Noorder spoorweg eenige inlichtingen door de Regering gegeven, waaromtrent we naar het verslag der zitting verwijzen. Morgen worden de diskussiën over Binnenland voortgezet.

Naar men verneemt, moet de centrale afdeeling der Tweede Kamer, ook overeenkomstig met het in de zitting van eergister, door den min. van financiën, uitdrukkelijk te kennen gegeven verlangen tot behandeling der belasting-wetten nog vóór het einde van dit jaar, hebben besloten, de diskussiën over die wetten te doen plaats hebben, onmiddellijk na den afloop der diskussiën over de twaalf hoofdstukken der staatsbegrooting voor zoo veel die wetten alsdan in staat van wijzen zich zullen bevinden. De behandeling, der wet op de middelen voor 1858 zou dan eerst in de laatste plaats geschieden, van wege het verband, dat tusschen de al of niet aanneming der regerings-voorstellen betrekkelijk de belastingen en de verschillende posten der wet op de middelen bestaat. Er mogen dan tot op het laatst van het jaar onafgebroken zittingen der Tweede en welligt ook der Eerste Kamer verwacht worden.

Omtrent 's lands financiën zal men in het hieronder verkort medegedeelde regerings-antwoord op de wet van wijziging der gemeentewet eenige belangwekkende bijzonderheden vinden.

— Z. M. heeft den luit. ter zee 2 kl. *G. R. Castendijk* op zijn verzoek eervol ontslagen; — den 1. luit. *W. F. van Regteren*, van het 8. reg. inf. gesteld op non-aktiviteit, in afwachting dat nader omtrent hem zal worden beschikt; — voor den tijd van vijf jaren gedetacheerd bij het wapen der artillerie van het leger in Oost-Indië, den 1. luit. *C. M. J. W. Rijnen*, van den staf der artillerie.

:— De audientie van den Minister van Koloniën zal Woensdag aanst. geen plaats hebben.

— Z. M. heeft, onder de bijzondere daarbij gestelde voorwaarden, bepaald, dat voortaan in de behoefte aan hoofd- en verdere officieren bij de landmagt in West-Indië, die der militaire administratie en der geneeskundige dienst daaronder begrepen, zal worden voorzien door het detacheren derwaarts, voor den tijd van drie jaren, van zoodanige officieren van het leger hier te lande, die zich voor eene tijdelijke bestemming naar West-Indië genegen mogten verklaren.

— Door Z. M. is, uit aanmerking van de behoefte, welke zich bij het wapen der kavallerie meer en meer doet gevoelen aan goede instrukteurs in de rij- en afrigtingskunst, en wel inzonderheid aan zoodanige instrukteurs in den graad van onder-officier, de minister van oorlog gemagtigd, om in een der kavallerie-garnizoenen, hetwelk hiertoe het meest geschikt zal worden geacht, eenige onder-officieren van dat wapen te vereenigen, ten einde onder de leiding van een allezins geschikt officier, uitsluitend gedurende eenigen tijd in de rij- en afrigtingskunst te worden geoefend, om langs dien weg tot goede in-

strukteurs te worden gevormd, met bepaling, dat het getal dier onder-officieren vooreerst twee per regement kavalerie zal bedragen; — zijnde in verband met gemeld besluit door den minister van oorlog bepaald, dat de in het bovenstaand besluit bedoelde oefeningen, te Haarlem bij het 1ste reg. drag. zullen plaats hebben, onder de leiding van den 1sten luit. *von Huguenin*, van dat korps.

— Uit Luxemburg schrijft men van 19 Nov., dat twee nieuwe groothertogelijke besluiten zijn verschenen tot wijziging der eerst sedert eenige maanden bestaande kieswet. De direkte distrikt-verkiezingen, die tegen de regering zijn uitgevallen, worden opgeheven en door indirekte in de kantons vervangen. De bestaande kieskollegiën worden ontbonden en de groothertog behoudt zich voor, om als vóór 1859 nieuwe verkiezingen moeten plaats vinden, den gemeenteraden de benoeming der kiezers op te dragen. In de hoofdstad zal dan de raad direkt de afgevaardigden benoemen. Van deze bevoegdheid wordt reeds gebruik gemaakt bij de herkiezingen in twee distrikten waar notarissen gekozen waren, wien de regering niet veroorloofd heeft hun mandaat aan te nemen. De G. hertog behoudt zich het regt voor bij besluit te bepalen, dat de benoemingen der kiezers in het openbaar zullen plaats vinden. Het ander besluit heft de bestaande gemeente-wet op en bepaalt den census, reeds in 1854 verdubbeld, op het dubbele van het tegenwoordig bedrag.

— In het adres der brandwaarborg- en verzekering-maatschappijen wordt o. a. opmerkzaam gemaakt op het gevaar van zich bij buitenl. maatschappijen in te schrijven, indien die niet hier wettig zijn gevestigd, daar men die maatschappijen dan niet in regten kan aanspreken.

§— Bij het antwoord der regering op de aanmerkingen der Kamer op het ontwerp tot wijziging der gemeentewet van 1851, betreffende de plaatselijke belastingen, heeft zij, even als de Kamer, de 3 andere wetsontwerpen, met de belastingen in verband staande, tevens in beschouwing genomen.

De Reg. doet uitkomen, dat zij niet voornemens is van den weg af te wijken, die alleen naar veler meening kan leiden tot eene stelselmatige verbetering van ons belastingstelsel, en de afschaffing van akzijnsen en hare vervanging door direkte belastingen alzoo niet voort te zetten. Integendeel acht de regering het steeds raadzaam, dat, als er van eene afschaffing van eenige belangrijke belasting weder sprake mogt wezen, die van den akzijns op de brandstoffen in de eerste plaats in aanmerking zal komen. — De regering herinnert hierbij, dat zelfs in Engeland de verbruiksbelastingen veel meer zijn, dan ten onzent. Maar de Reg. wil toch gevraagd hebben, of werkelijk onbepaald op den weg van afschaffing voort moet worden gegaan, en worden de nu besproken ontwerpen van wet aangenomen, dan zal men in deze eene niet te versmaden ondervinding kunnen opdoen.

De Reg. meent niet, dat door hare voorstellen de meer vermogenden meer dan de middenstand zullen gebaat worden. Moge het waar zijn, dat door te veel lasten op de meer vermogenden de middenstand dadelijk wordt getroffen, dan is het toch zelfs in de verte de bedoeling der regering niet geweest, de meer vermogenden meer bepaald te ontlasten, evenmin als de plattelandbewoners niet te treffen.

Wil de Reg. al voor 3 of 4 gemeenten eene eigene verbruiksbelasting laten, dat is nog geen zucht om de heffing van akzijnsen bij de gemeenten aan te moedigen.

Bij de vraag of de toestand onzer finantiën het vergunt eene belasting met *f* 700,000 te verminderen, heeft de Reg. de finantiën nader beschouwd. Eerst bespreekt de Regering de gewone uitgaven, die oogenschijnlijk sinds 1850 met zes millioen zijn toegenomen. Komt men echter meer in bijzonderheden dan blijkt die vermeerdering nauwelijks 4 millioen te zijn. De Reg. herinnert, dat die vermeerdering van uitgaven steeds door de 3 takken van wetgeving is goedgekeurd en dus wel noodig mogt heeten, dat trouwens algemeene duurte en uitbreiding der bevolking ook grootere uitgaven eischen, en dat o. a. bij Justitie voor nieuwe gevangenissen, bij Binnenland voor rivierverbetering en onderwijs, bij Eeredienst voor noodige geestelijke leiding, bij Marine voor onontbeerlijke verbetering van 't materieel, bij Finantien door uitbreiding van postwezen en bij Oorlog alleen door noodzakelijkheid meer is uitgegeven, alles na langdurig wikken en wegen en met goedkeuring der Kamer.

Wanneer nu verder hierbij in het oog wordt gehouden, dat het Departement van Buitenlandsche Zaken en de Hooge kollegien van Staat, niettegenstaande al de oorzaken die tot verhoogde uitgaven leidden, in 1856 minder hebben uitgegeven dan in 1850, en dat de uitgaven van het Departement van Koloniën genoegzaam stationair gebleven zijn, dan schijnt de stelling niet gewaagd, dat hoewel het cijfer van uitgaven in zeven jaren tijds aanzienlijk is gekomen, die vermeerdering door de behoeften onzer maatschappij dringend werd gevorderd; terwijl bij een nog dieper dringen in de onderdeelen der staatsdienst menig blijk zal gevonden worden van de zucht der regering, om elke uitbreiding van uitgaven tot het hoogst noodige te beperken.

Daarentegen mag men de inkomsten niet vergeten, als men van de uitgaven gewaagt, inkomsten, die juist meerdere uitgaven mogelijk maakten. De inkomsten waren ook stellig stationair. De akzijnsen zijn sinds 1850 van 19 millioen tot 14 millioen teruggebragt, de scheepvaartregten van 5 op 4 millioen, beiden door afschaffing van lasten; daarentegen is de vermeerdering van indirekte belasting groot geweest en is die van 9 op 12 millioen gestegen; waarborgen en posterijen geven evenzeer groote vermeerdering.

Wanneer men dat alles te zamen vat, dan ziet men, dat in alle belastingen eene merkwaardige vermeerdering van opbrengst van 1850 tot 1856 heeft plaats gevonden; eene vermeerderde opbrengst, die de gelegenheid geschonken heeft om zonder 's lands dienst te benadeelen, nagenoeg zeven millioen aan belastingen af te schaffen, en niettemin het totaal der opbrengst der overgebleven belastingen van 1856 met dat van 1850 bijna te doen gelijk staan.

Dit levert het bewijs, dat er in eigen boezem levenskracht zit, zoodat, even als in de laatste 6 jaar, ook in de toekomst per jaar eene vermeerdering van inkomsten van *f* 900,000 zeker te wachten blijft, bij behoud der thans bestaande belastingen.

De Reg. rekent verder stellig niet te veel op het ruim toevloeijen der O. Ind. baten, waarvan men mag rekenen, dat jaarlijks 14½ millioen in de gewone middelen worden gebragt. Die baten hebben tot eene bijna reusachtige schulddelging aanleiding gegeven, die in de laatste 6 jaar reeds eene rentebesparing oplevert van 3 millioen; de Reg. hoopt die schulddelging, ook zelfs met het oog op de spoorwegen, te kunnen voortzetten.

Bij de vraag of de Staat de gemeente-kassen moet te hulp komen, herinnert de Reg., dat als het den Staat zal welgaan, het ook der gemeenten moet welgaan. Er moet gezorgd worden voor een goed verband tusschen de gemeente- en Rijksbelastingen. Door thans 21½ opcenten der pers. belasting voor enkele steden af te staan, doet men tevens een stap verder op het beperken der akzijnsen als gemeentemiddelen, terwijl men in den nood van die steden overziet. Hare voorstellen acht de Reg. dus zoo niet onvermijdelijk, dan toch zeer wenschelijk.

Eindelijk betoogt de Reg., dat de door haar gekozen middelen, tot tegemoetkoming van eenige gemeenten de meest geschikte zijn. 't Is waar Noord- en Zuid Holland worden er 't meest door gebaat, maar men betaalde in die provinciën per hoofd ook steeds 't meest, en men zal bij aanneming der thans besproken voorstellen met Utrecht zelfs 't meest blijven betalen, namelijk in N. Hol. *f* 2,59, Z. Hol. *f* 2,46, Utrecht *f* 2,55⁵, Zeeland *f* 2,03⁵, Groningen en Friesland *f* 1,95⁵, Gelderland *f* 1,50⁵, Overijssel *f* 1,26, N. Braband *f* 1,17, Drenthe *f* 1,16 en Limburg *f* 0,81⁵.

Na vervolgens de artikelen nader te hebben behandeld, heeft de regering ook een gewijzigd ontwerp van wet voorgedragen.

*— Gister is aan onze Hoogeschool tot dokter in de vroedkunde bevorderd de heer *J. G. M. Hanlo*, med. et chir. doct. te Amsterdam, met theses.

— Men verneemt, dat er van zijde der kommissarissen van de Drentsche kanaal-maatschappij aan het gemeentebestuur te Meppel een voorstel is gedaan, om door eene billijke transaktie een einde te maken aan de belangrijke en sedert geruimen tijd bestaande kwestie tusschen die gemeente en de maatschappij.

— De bouw der R. K. kerk *het Vrededuifje*, thans de parochiekerk van St. Willebrord, op de Prinsengracht te Amsterdam is thans zoo verre gevorderd, dat zij 6 Dec. aanst. onder bazuingeschal plegtig zal worden in gebruik genomen.

— De maatschappij tot redding der schipbreukelingen te Rotterdam heeft weder belooningen verleend aan kapt. *G. G. Smit*, kapt. *H. Todges*, schipper *J. Schep*, en matroos *P. v. Kreulen*, voor het redden van schipbreukelingen, terwijl aan onderscheiden weduwen ondersteuningen werden uitgereikt.

— Sinds 23 Okt. wordt van Nuland (N. Braband) eene jonge dochter van 26 jaar vermist, *v. Uden* genaamd, die wegens ongenoegen met haar meester van daar vertrokken is, en waarvan niets naders is vernomen. Men vreest voor eene gepleegde misdaad.

*—De keurige pers van den heer *S. v. Nooten* te Schoonhoven heeft velen weder in de gelegenheid gesteld, eene nieuwe lettervrucht van de pen van ds. *C. E. v. Koetsveld*, voor hunne kinderen aan te koopen. Dat boek, bij alle boekhandelaren voorhanden, bevat een dertiental verhalen, die den warmen kindervriend tot eere verstrekken, en ons op nieuw met genoegen de Portefeuille van grootvader *Sprankhof* en de *Kinderpreken* uit het Oude en uit het Nieuwe Testament van dienzelfden schrijver in het geheugen roepen. — Waar zoo, in zedelijken, Christelijken zin geschreven wordt, kan het niet anders of algemeene aanmoediging moet dien arbeid ten deel vallen, vooral wanneer de uitgave er van, zoo als hier het geval is, op eene smaakvolle wijze wordt opgeluisterd door fraaije staalgravuren, en een sierlijk bandje. Voor *St. Nikolaas*-geschenk is deze bundel dan ook bijzonder geschikt, daar het aangelokkelijke van het uitwendige het nuttige van den boeijenden en leerzamen inhoud tot een uitnemend kleed verstrekt.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 21 *Nov.* 0.14 El; + AP. 7.09. Gev. 1 d.
Keulen, 22 " 2 v. 7 d. (2 v. 10 d. Rijnl.)
Gew. ½ duim. Rijnl.

BEROEPEN:

te Polsbroek Ds. *H. W. Eigeman* te Meeuwen.
" Leersum de heer *S. de Meijjier*, kand.
" Almkerk Ds. *L. F. H. Kreutzberg* te Oisterland.

BEDANKT:

voor Loon op Zand door Ds. *J. van der Werff* te Kesteren.
" Polsbroek door Ds. *Nonhebel* te Vaassen.

AANGENOMEN:

naar Ee (Friesland) door Ds. *J. A. ten Bokkel Huinink* (te Doornspijk.

☞ Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL bevattende INGEZONDEN STUKKEN en ADVERTENTIEN.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

In de zitting van de Tweede Kamer van gister deelde de Voorz. mede, dat door den heer *Storm* van *'s Gr.* een amend. is voorgesteld, betreffende de voorbereidende werkzaamheden voor den aanleg van spoorwegen, waartoe wordt voorgesteld eene som vast *f* 100,000, voor voorbereidende werkzaamheden op de begr. te brengen.

De heer *Elout van Soeterwoude* wenscht te vernemen, welke de leidende gedachte is, die het bestuur voor de binnenlandsche zaken bezielt; het steeds toegeven van wege dat departement aan het verlangen der Tweede Kamer geeft aanleiding tot deze zijne vraag. — De heer *Hoynk van Papendrecht* vestigt er de aandacht op, dat het getal landverhuizers, dat de reis over Nederland neemt, van jaar tot jaar vermindert, terwijl in vele Duitsche Staten het gezag de landverhuizers waarschuwt niet over Nederland te gaan, omdat zij daar niet door de landswetten tegen knevelarijen worden beschermd; er is dus dringende behoefte aan voorziening ten deze, waaromtrent hij gaarne eenige verzekering van den minister zou ontvangen. — De heer *Godefroi* spreekt in denzelfden geest.

De minister van binnenl. zaken antwoordt de laatste sprekers, dat een nieuw ontwerp op de landverhuizing is ontworpen, maar dat, alvorens het aan de Kamer wordt ingediend, de Kamers van koophandel te Amsterdam, Rotterdam en Dordrecht daarop zullen worden gehoord. Den heer *Elout* antwoordt Z. Exc., hoe hij met leedwezen heeft gehoord, dat gemelde spreker bij den minister niet aantreft die vastheid, welke hij noodig acht. Hij wil gelooven, dat in het oog van den heer *Elout* welligt eene te groote inschikkelijkheid wordt opgemerkt, doch de minister zegt, hoe uit het konstitutionele regeringstelsel gemeen overleg ontstaat, dat alleen bevorderd kan worden door onderling vertrouwen, en door niet stijf te blijven volhouden bij eenmaal opgevatte gedachten. Deze beginselen der regering zullen den minister bij het bestuur van het departement van binnl. zaken leiden, zoo lang of zoo kort dit aan zijne handen zal zijn toevertrouwd.

De algemeene beraadslagingen worden hierop gesloten en die over de artikelen geopend, waarbij de volgende aanleiding tot diskussie geven:

Bij „reis en verblijfkosten, schrijf- en drukloonen en verdere uitgaven voor de algemeene statistische kommissie *f* 5000." spreken de heer *Gevers Deynoot* en de minister zeer ten gunste van de instelling der statistische komm. — Het art. wordt daarop aangenomen met 49 tegen 5 stemmen.

Bij „onderstand aan behoeftige gemeenten" drukt de heer *van Nispen* den wensch uit, dat, wanneer gevolg wordt gegeven aan het plan om het eiland Schokland door de bevolking te doen ontruimen, die verplaatsing niet zal zijn eene verplaatsing van armoede, maar wel zóó, dat de bevolking daar, werwaarts zij overgeplaatst mogt worden, arbeid zal kunnen vinden. — De minister geeft de verzekering, dat zulks het voornemen der regering ook is. — Het art. wordt daarna goedgekeurd.

Bij „waterstaat en publieke werken", vraagt de heer *Godefroi* inlichtingen nopens de vertraging, welke de koncessie, aangevraagd tot doorgraving van Holland op zijn smalst, van regeringswege ondervindt. De heer *de Kempenaar* klaagt over de laauwheid van den Minister van Buitenlandsche Zaken ter zake van de aansluiting der spoorwegen met het buitenland. De heer *van Heiden Reinestein* vestigt de aandacht der Regering op den toestand van wetteloosheid waarin de kunstwegen verkeeren, welke door partikulieren zijn aangelegd en dringt voorts op meerderen spoed aan bij het Dept. van Binnenl. Zaken, als het werken van openbaar nut betreft. De heer *van Akerlaken* bespreekt mede het beheer der openbare wegen.

Z. E. de minister heeft hierop te kennen gegeven, dat de regering overtuigd is van het hoog gewigt eener dergelijke onderneming als de doorgraving, maar dat het departement van Oorlog, in het belang van de defensie van Amsterdam, daarover heeft moeten worden geraadpleegd; — dat dit departement zijn oordeel deswegens heeft kenbaar gemaakt, en zich geenszins tegen de bedoelde doorgraving verzet, en zelfs de werken, wat de belangen der defensie betreft, voor zijne rekening wil nemen, mits van de zijde der wetgeving de verzekering worde gegeven, dat deze op de begrooting zullen worden goedgekeurd.

De minister is verder verzocht geworden om eenige inlichting te geven omtrent den aanleg van den spoorweg in de rigting van Rheine, en vermaand om in dat opzigt zijnen ambtgenoot van Buitenl. Zaken geene rust te laten, ten einde deswegens een bevredigend besluit van Pruissen te erlangen. Z. E. heeft verzekerd, dat deze zaak naar eisch behartigd wordt, maar dat men in dat opzigt niet altijd datgene spoedig van Pruissen kan bekomen, 't welk men behoeft. De minister van Buitenl. Zaken heeft verklaard, dat hij van geene traagheid in dat opzigt kan worden beschuldigd, en dat men er reeds op bedacht is geweest om, indien van de zijde van Pruissen nog langer wordt gedraald, het punt van aansluiting hooger en wel op Hanoversch grondgebied te zoeken.

Ten aanzien van de afsluiting van de Dieze heeft de minister de verzekering gegeven, dat de belangen van den landbouw niet uit het oog zullen worden verloren.

Maandag zal worden beraadslaagd over de voordragt van den heer *Storm v. 's Grav.* voor het toestaan van gelden voor het opnemen der kosten van aan te leggen spoorwegen.

RUSLAND.

PETERSBURG, 14 November.

De berigten uit den Kaukasus blijven gunstig. Nieuw Boutournaï, door *Chamyl* met zoo veel kosten versterkt, is hem door generaal prins *Orbelian* ontnomen, die hem daardoor zoo goed als genoodzaakt heeft het Kaspiesche grondgebied te verlaten. Die generaal vernomen hebbende, dat de Lesghiers die plaats hadden versterkt, overviel en bemagtigde haar stormenderhand; de Lesghiers zijn naar Almak terug getrokken.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 19 November.

Het vonnis van de regtbank van 1en aanleg van Belgrado (Servië) tegen hen, die zich schuldig hebben gemaakt aan een aanslag op het leven van prins *Alexander* van Servië, is door de hoven van 2en en 3en aanleg bevestigd. De prins heeft de doodstraf, waartoe de voornaamste schuldigen veroordeeld zijn, in eene altijddurende gevangenis veranderd. Men heeft hen, met ketenen beladen, naar de forteres van Gurgusovatz overgebragt.

Uit Swetovid (Bosnië) schrijft men van den 1. Nov., dat twee der zamengezworenen tegen het leven van prins *Danielo*, namenlijk *Marko S. Djuraskovic* en *M. B. Radonic* zouden zijn doodgeschoten.

HAMBURG, 18 November.

In den avond van den 8 dezer is het stoomschip Sipan, de dienst doende tusschen Petersburg en Schlusselburg, op de Newa tegen het stoomschip Konstantijn gestoomd, dat oogenblikkelijk zonk. 49 personen zijn gered, elf verdronken, waarbij de luth. leeraar *Moritz*.

ENGELAND.

LONDEN, 20 November.

De staat van zaken in de City is aanmerkelijk verbeterd, zoodat er zelfs geen enkel nieuw faillissement aangegeven is. De bank heeft gisteren £ 20000 in goud van Australië ontvangen, en ook, naar men zegt, 50,000 soevereinen van Ierland. Men verwacht heden nog £ 526,000 in goud van Australië, waarvan het grootste gedeelte, indien niet het geheel, in de bank zal gestort worden.

De koningin heeft gisteren de drie ambassadeurs van den koning van Siam ten gehoore ontvangen. Zij waren van een groot gevolg vergezeld. Z. K. H. *Frederik Wilhelm* van Pruissen en de graaf *van Clarendon*, sekretaris van buitenlandsche zaken, waren daarbij tegenwoordig.

De tweede proef, om de Leviathan te water te laten, is weder mislukt.

De *Times* behelst een brief van het Kafferland van den 20. Aug.. Dat land was sterk aan hongersnood lijdende. De inboorlingen stierven bij duizenden, en iederen dag vertrokken er geheele huisgezinnen om hulp en onderstand in de Engelsche kolonie te zoeken. De koloniale administratie gebruikte reeds meer dan 4500 van de ongelukkige Kaffers tot het doen van werken van algemeen nut. De oorzaak van deze ramp is te wijten aan de voorspellingen van een inlandsch propheet, die der bevolking had aangeraden, de landen onbebouwd te laten. In het Kafferland is thans vee noch koren, en er bleef voor de inboorlingen geene andere keuze over, dan van honger te sterven of naar de Engelsche koloniën te verhuizen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 20 November.

In zake de Deensche hertogdommen is sprake van eene nota door Engeland, Frankrijk en Rusland aan den Bondsdag te rigten, ten einde tegen te gaan dat eventueel een legerkorps naar de Deensche grenzen wordt gezonden.

De HH. *Goudchaux* en *Carnot* zullen den eed in handen van den president van het Wetgevend Ligchaam niet afleggen. Er zullen dus drie herkiezingen moeten plaats vinden, de 3. in plaats van gen. *Cavaignac*, en men acht het waarschijnlijk dat de kandidaten uit de oppositie zullen gekozen worden. De kansen voor de kandidatuur van den heer *Jule Favre* in het departement de la Sarthe nemen steeds toe.

Bij de postadministratie zijn twee beambten, die de brieven openbraken en zich de gelden toeeigenden — de een na dertig jaren dienst, op heeter daad op dit feit betrapt en in hechtenis genomen.

Uit Rome verneemt men, dat *Pius IX*, met algeheelen voorbijgang van den minister van openbare werken, tegen wien zoovele klagten inkomen, den hertog *Massimi*, een zeer kundig en belangeloos man, tot hoofdkommissaris der spoorwegen benoemd en de uitgebreidste magt gegeven heeft. Dit heeft een goeden indruk gemaakt. Naar men meent zijn niet minder gewigtige veranderingen op handen.

PARIJS, 21 November.

De *Moniteur* deelt een keizerlijk besluit mede, bevattende de opheffing van het verbod van uitvoer van granen uit Algerië.

ADVERTENTIEN.

*** Getrouwd:
Jonkheer Mr. W. F. DE JONGE met
Jonkvrouwe C. J. C. VAN RAPPARD.
Utrecht 20 November 1857.

*** Te 's Gravenhage overleed op den 17 November 1857, tot droefheid van hare Kinderen, Behuwd- Kleinkinderen en andere betrekkingen, Vrouwe ARNAUDINA BERENDINA WILHELMINA VAN WESTRENEN VAN LAUWENRECHT, Douairière Jonkheer Mr. J. G. W. C. VAN DER BRUGGHEN.

Salle Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen.

MARDI 24 Novembre 1857.
No. 4 DE L'ABONNEMENT.
PREMIÈRE REPRÉSENTATION DE

LA QUESTION D'ARGENT,

Comédie en 5 actes, par Mr. ALEXANDRE DUMAS fils. (Cet ouvrage a été joué CENT ONZE fois de suite à Paris.)

On commencera à 7¼ *heures précises.*

Prix des places 1 fl. 50.

On peut louer des places chez le Sr. VAN LUNTEREN, au dit local.

Le Directeur du Vaudeville Français,
C. LAVERGNE.

Théâtre Français d'Utrecht.

No. 2 DE L'ABONNEMENT.
Direction de Mr. J. EDUARD DE VRIES,
Les artistes Français du Théâtre Royal de la Haye, auront l'honneur de représenter
VENDREDI 27 Novembre 1857,

LA QUESTION D'ARGENT,

Comédie en 5 actes par ALEXANDRE DUMAS fils.
SUIVI DE

Une Allumette entre deux Feux

Comédie Vaudeville en 1 acte, par Mr. HONORÉ.
On commencera à **SEPT** *heures précises.*

PRIX DES PLACES; Loges *f* 2.— Parquet *f* 1.50. Parterre et 1. Amphithéâtre *f* 1.— 2. Amphithéâtre *f* 0.65. Galerie *f* 0.40.

M. M. les Militaires en Uniforme.
Loges *f* 1.50. Parquet *f* 1.25. Parterre *f* 0.75.

On peut se procurer des places dès aujourd'hui chez monsieur J. DOESBURG, Steenweg, et au jour du spectacle au Bureau du Théâtre, de 11 à 3 heures.

METALEN KRUIS.

*** De aangekondigde vergadering van Woensdag den 25. aanstaande, kan wegens omstandigheden dien dag niet plaats hebben, maar op Donderdag 26 November, ten bekenden ure en plaatse.

Het Bestuur der Afd.,
Graaf NAHUYS, *President.*
A. G. J. TAETS VAN AMERONGEN, *Secr.*

*** De Spreekbeurt ter gewone vergadering van de Utrechtsche Afdeeling der Maatschappij t. N. v. 't Algemeen zal Woensdag aanstaande worden vervuld door Prof. B. TER HAAR.

*** De UTRECHTSCHE KIEZERSVEREENIGING heeft gesteld tot Kandidaten voor de verkiezing voor de Kamer van koophandel de heeren: **F. Bolk, E. H. Kol, Mr. J. H. Schober** en **P. C. Voswinkel Dorselen;** en in plaats van den heer VAN KEMPEN, den heer **S. P. C. Koene.**

Namens het Bestuur
P. M. JONGENEEL.

Namens het Bureau
W. H. DE HEUS, Voorz.
VAN DER TOU, Secr.

MAATSCHAPPIJ gezegd de Korenschoof.

*** Aan de Deelhebbers in genoemde Maatschappij wordt kennis gegeven, dat de VIERDE OF LAATSTE STORTING, ad 25 pCt. van het bedrag der Aandeelen, zal moeten worden bewerkstelligd, vóór of op den 1. December e.k., ten kantore van de Heeren C. OORTMAN EN ZOON alhier, welke daartoe van af heden vaceeren en tegen TEGEN OVERGIFTE DER VOORLOOPIGE KWITANTIE DE BEWIJZEN VAN AANDEEL ZULLEN AFGEVEN.

De Directeur der Maats. voornoemd,
Utrecht, 16 Nov. 1857. J. H. SCHOBER.

OPENBARE AANBESTEDING.

*** Burgemeester en Wethouders der stad Utrecht zullen op Zaturdag den 28. November 1857, des namiddags ten één ure, ten Stadhuize, in het openbaar aanbesteden:

Het maken en leveren van het benoodigd Ameublement voor Schoollokalen aan het Nicolaikerkhof.

Het bestek ligt ter inzage aan Stads Timmerhuis achter Klarenburg; aanwijzing in loco zal plaats hebben op Dingsdag den 24. November 1857, des voormiddags ten tien ure.

Utrecht, 19 November 1857.

De Secretaris der stad Utrecht,
H. G. RÖMER.

*** Men zal op Dingsdag den 24. November 1857, des voormiddags ten 10 ure, op de Hofstede *Minsweerd*, gelegen onder de Bilt bij Abstede, in het openbaar verkoopen: 110 SCHIETWILGEN en 90 IEPEN BOOMEN, geschikt tot werkhout, mitsgaders ELZEN HAKHOUT, staande op gemelde Hofstede, alsmede op *Galgerweerd* en aan den weg.

Houtverkooping op SANDWIJCK en in de LEIJEN, onder de Bilt.

*** Op Dingsdag 24 November, ten 10 ure, van gekloofde EIKENSTOMMELS, geschikt tot Kagchelblokken, WORTELEINDEN, Sparren- Beuken- Populieren- Berken- en Willigen BOOMEN; benevens Elzen en Eiken HAKHOUT; zullende de verkooping gehouden worden op de hofstede *Larestein*, ten overstaan van den Notaris Mr. H. A. R. VOSMAER, te Utrecht.

*** **VERKOOPING** van IEPEN-WILGEN- en KERSSEN BOOMEN, droog BRANDHOUT en TAKKENBOSSEN, op den Huize *Rijnlust*, nabij den Hommel, onder Utrecht, op Woensdag den 25. November 1857, des voormiddags ten 10 ure, ten overstaan van den Notaris O. W. VAN GEYTENBEEK, te Harmelen.
Op dag.

HOUTVERKOOPING.

*** Op de Buitenplaats *Oud-Ameliswaerd* onder Bunnik, op Woensdag 25 November 1857, 's voormiddags ten 10 ure, van: eene aanzienlijke partij extra zware gave BOOMEN, geschikt tot alle werkhout, als: 90 Eiken-, 50 Berken-, 80 Kersen- en 40 Appelboomen; onderscheidene percelen zwaar Eiken- Elsen- en Essen HAKHOUT, en 17 mijten drooge TAKKENBOSSEN en Essen STOMMELS.

HOUTVERKOOPING OP BEERSCHOTEN ONDER DE BILT.

*** Op Vrijdag den 27. November 1857, des voormiddags ten 10 ure, van eene aanzienlijke partij zwaar Eiken HAKHOUT, Beuken en Eiken TAKKEBOSSEN, drooge gekloofde Eiken STOMMELS en HEESTERS; zware Beuken en Sparren ONDEREINDEN, Berken en Beuken KAGCHELHOUTEN, lang 22 duim; Sparren VAAMHOUT met TAKKENBOSSEN; alles gemakkelijk te water te vervoeren.

*** **VERKOOPING** van EIKEN- ZEN- en ESSCHEN HAKHOUT, te Langbroek, op Maandag den 30. November 1857, 's middags om 12 ure, bij *Hendrik van Donselaar*, aan de Steenenbrug te Over Langbroek.



*** Op Zaturdag den 28. November 1857, des namiddags ten één ure precies, zal men aan het Locaal van Verkoopingen te Utrecht, achter St. Pieter, publiek verkoopen:

No. 1. Een HUIS met Achterhuis, No. 52, Tuin-, Boomgaard en Bouwland, groot 2 B., 42 R., onder Houten, nabij den Knipboek aan den Molendijk.

No. 2. Een perceel uitmuntend WEILAND, groot 5 B., 58 R., 80 E., gelegen onder Maartensdijk of Oostveen, aan het Houten Beentje.

Breeder bij billetten en nader onderrigt ten Kantore van den Notaris BUSKES te Utrecht.

Venduhuis Mariaplaats.

Verkooping van Manufacturen en Galanteriën, wegens likwidatie.

*** Op Dingsdag 1 December 1857 en volgende dagen, des *voormiddags ten 10 ure*, zal in genoemd lokaal publiek worden verkocht: Eene groote en aanzienlijke partij **Manufacturen,** bestaande in diverse *Zijden- Wollen-* en *Katoenen Stoffen*, *Linnens*, *gebreide Goederen*, *Dekens*, *Handschoenen*, *Foulards*, *Mutsen*, *Kanten*, *Linten*, enz. enz. — en des *namiddags ten half zes ure* eene groote en fraaije sortering **Galanterie-** en **Fantasie artikelen,** waarbij eene collectie fijn *Kinderspeelgoed* en meerdere *voorwerpen van smaak*. — Alles behoorende tot eene gelikwideerde zaak.

Te zien Maandag 30 November 1857 van des voormiddags 10 tot des namiddags 4 ure.



*** **Houtverkooping** in *de Klop*, onder Zuilen, op Dingsdag den 8. December 1857, des morgens ten 10 ure precies, van ruim 100 zware EIKEN, 25 ESSEN, 25 POPULIEREN en 15 WILGEN BOOMEN, zeer geschikt voor Werkhout, staande op de plaats *Roosendaal*, onder Achttienhoven, en acht dagen te voren afgenommerd te zien.

*** Op Dingsdag den 8 December 1857, des voormiddags ten 10 ure, zal men in het Lokaal van Verkoopingen, achter St. Pieter, binnen Utrecht, in het openbaar om kontant geld verkoopen: Eene aanzienlijke partij HUIS- en TUINSIERADEN, gebronsd en verglaasd, eigenaardig vervaardigd van gebakken steen, en bestaande in Vazen, Beelden, Tuinpotten, Ornamenten, enz. enz. Den dag vóór den verkoop te bezigtigen van 10—2 ure.



*** Men zal op Zaturdag, den 12 December 1857, des namiddags ten 5 ure, te Utrecht achter St. Pieter, in het Lokaal van Verkoopingen, in het openbaar verkoopen:

No. 1. Een voor weinig jaren geheel nieuw gebouwd HUIS, geteekend wijk L. no. 166*a*, voorzien van zes zoo Beneden- als Bovenkamers, allen behangen, gestucadoord en de meesten met Stookplaatsen, Beneden- en Bovenkeuken, Kelder en Zolder, benevens eenen grooten Hof of Tuin, ingerigt tot Bloemisterij, en waarin vier Trekkasten, voorzien van Koperen Verwarmingstoestellen, twee reijen gemetselde Broeibakken, Zomerhuis of Oranjerie, Schuur en Vijver, te zamen groot 33 roeden, 5 ellen, staande en gelegen te Utrecht, buiten de Catharijne-barrière, aan de Westzijde van Stads Singel, nabij de Willemsbrug, strekkende van daar tot aan den Weg, geleidende naar het Stationsplein.

No. 2 tot 16. Achttien HUIZEN of WONINGEN, met Erven en Grond, staande en gelegen te Utrecht, buiten de Catharijne-barrière, tusschen de straat en de oude Leidsche Vaart, nabij den Spoorweg, wijk L. no. 66*a* tot 66*h*, 67 tot 73, welke eerst afzonderlijk, vervolgens in onderscheidene combinatiën en eindelijk in eenen koop zullen worden geveild.

Breeder bij billetten en nader onderrigt ten kantore van den Notaris VAN SCHERMBEEK, te Utrecht.



*** Op Zaturdag, den 19. December 1857, des namiddags ten 5 ure, zal in het locaal van Verkoopingen, te Utrecht, achter St. Pieter in het openbaar worden verkocht:

Een kapitaal en bijzonder goed onderhouden dubbeld HEERENHUIS met anexe Stal of Bergplaats, Erf, Grond en Tuin, staande en gelegen binnen Utrecht aan de Westzijde van het Predikheerenkerkhof, wijk H. no. 53, voorzien van eene Zaal, drie Beneden- en vier Bovenkamers, allen behangen en gestukadoord of geplafoneerd, met Stookplaatsen, gedeeltelijk met marmeren Schoorsteenmantels en ruime Kasten, voorts twee Kabinetjes, Bad- en Provisiekamers, Keuken met vele gemakken, ruime Zolders met Dienstbodenkamer en Vliering, voorts twee bekluisde Kelders.

Te aanvaarden 1o. Mei 1858.

Breeder bij biljetten en nader onderrigt te bekomen ten kantore van den Notaris DUYFJES, te Utrecht.

*** OPENBARE VERHURING op Zaturdag 28 November 1857, des namiddags ten een ure, in het Lokaal van Verkoopingen, te Utrecht, achter St. Pieter, van drie bunders WEILAND tot WARMOEZIERSLAND, gelegen onder Utrecht, buiten Catharijne, tegenover het Buitengoed Jaffa, langs den Groenen Weg, in perceelen, voor den tijd van zes jaren. Te bevragen bij den Notaris VAN SCHERMBEEK, te Utrecht.

TE HUUR.

*** Een **benedenhuis** op het Weerdsingel over de Stadswaag, No. 414, voor *f* 130.— in het jaar, bestaande in Voor- en Achterkamer, Keuken, Bergplaats, Plaatsje en verdere gemakken; dadelijk te aanvaarden. Te bevragen bij F. C. PICARD, in de Jufferstraat, over het Stadsziekenhuis.

*** De ondergeteekende neemt de vrijheid zich bij voortduring minzaam aan te bevelen tot het geven van **privaatonderwijs**.

G. C. J. VAN DER BIE,
N. Gracht A. 820.

*** Iemand van middelbaren leeftijd, met den Handel en Administratie bekend, wenschte als Agent, Opzigter in een Magazijn of Fabriek, of in eene andere Handels of Administratieve betrekking zich geplaatst te zien; tot het bijhouden van boeken zoude hij ook niet ongenegen zijn. Adres franco brieven onder lett. H. W. bij den Boekhandelaar A. J. VAN HUFFEL, te Utrecht.

DÉPOT VAN GRONINGER KOEK.

*** Deze KANDY, SUKADE en fijne KRUIDKOEKEN van den Heer FABER te Groningen, bevelen zich zeer aan door fijnheid van smaak en billijkheid der prijzen, en zijn te bekomen bij A. A. DIEPERINK, Banketbakker bij de Hamburgerbrug te Utrecht. Bij wien ontvangen is OPREGTE DEVENTER KOEK van den Heer J. BUSSINK en ROTTERDAMSCHE PEPERKOEK uit de Blanke Bijl.

*** Direct uit Nantes

ontvangen de versche 1e qualiteit **SARDINES** à *f* 1.— de *heele* en 50 Cents de *halve* Doos. — Bij 6 *Doozen* à 90 en 45 Cents. — Als ook **Champignons en Petits Pois**.

Korte Jansstraat. D. C. van ZIJST.

Magazijn van Pelterijen.

*** N. HEIMANS, Zadelstraat, 2de Huis van de Lijnmarkt, heeft de eer hare begunstigers te berigten, dat zij ruim voorzien is van VICTORIN's, BOA's, MOFFEN, MANCHETTEN, HEEREN- en DAMES KRAGEN, enz., alles wat tot het vak behoort; maakt en vermaakt alle soort van Bont zoo civiel mogelijk.

MANUFACTUREN & MODES,

*** **Nieuwe MANTELS; MANTELSTOFFEN** en **GARNITUREN**, waarbij **MODELLEN** gratis worden afgegeven. **SPENCERS** en **CAPUTZEN**.

GIESBERTS & TITO, Jansbrug.

Surprises, Speelgoederen.

*** Voor het St. Nicolaasfeest hebben wij eene zeer ruime sortering van al wat tot geschenken voor die gelegenheid kan dienen, ontvangen.

A. GRIJSEELS en Co.

ST. NICOLAAS.

*** De ondergeteekende berigt zijne geëerde begunstigers, dat bij hem van heden af te bekomen zijn Versche BANKETLETTERS 1e qualiteit 70 Ct. het ℔

ST. NICOLAAS. . . . 1e „ 50 „ „ „
2e „ 40 „ „ „
3e „ 35 „ „ „

Zaturdag 28 November zal bij hem eene nieuwe sortering fraaije SURPRISES en fijne Parijzer Suiker Artikelen geëtaleerd zijn, waaronder vele aardigheden.

NB. Ieder uur van den dag worden bestellingen van Letters, enz. enz. aangenomen. Voor honnête en civiele bediening zal de meeste zorg gedragen worden.

Smeebrug, Lt. A. No. 40.
A. G. FREERS, voorheen J. VAN LIEFLAND.

*** De Ondergeteekende heeft de eer zijnen geëerde Begunstigers en Stadgenooten te berigten, dat hij heeft ontvangen de uitgezochtste DESERT-BONBONS uit eene der eerste fabrijken van *Frankrijk* en *Duitschland*, de echte FRANSCHE PATE DE JUJUBES, alsmede de zoo buitengewoon gunstig bekende PUNSCH à LA WELLINGTON, en bovenal veelt zich, vooral bij het aanstaande *St. NICOLAAS-FEEST*, beleefdelijk in HEd. goedgunstig aandenken. Oudkerkhof.

P. VAN DER PLUIJM.

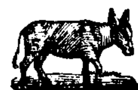
DEPôT VAN THEEËN.

*** De **Theeën**, uit het Theemagazijn van JAN VAN REES & ZOON, te Zwolle, uitmuntend door kracht, geur, en bovenal door waterhoudendheid, zijn in verzegelde pakjes van $2\frac{1}{2}$ en 5 ons voorzien van Stempel, Prijs en Nummer verkrijgbaar bij D. C. VAN ZIJST, *Korte St. Jansstraat*, G. No. 309, alwaar Prijscouranten te bekomen zijn.

UITVERKOOP.

*** De ondergeteekenden berigten bij deze, dat zij voortgaan **uit te verkoopen** tot **veel verminderde prijzen** om **contant geld** hun Magazijn, bestaande in: Gekleurde en zwarte gewerkte en effen Zijden, Satin, Satin de Chine, Royal, Ras de St. Maure; vele Modestoffen **voor Robes;** Broderies, Linten, Châtelaines, Fichus, Cachenez; Glacé- en Winter Handschoenen, alsmede Baaij, Flanel, Wollen en Katoenen Dekens, Linnen, Servet- en Oogjesgoed, Merinos, Lustres, Paramats, enz.

GIESBERTS & TITO, Jansbrug.



*** J. VERWOERT, aan het Vreeburg alhier, verwittigt aan zijne geëerde begunstigers, dat bij hem voortdurend te bekomen is **versche Ezelinnen- en Koeijenmelk.** Beloovende eene civiele en accurate bediening.

Utrecht, den 23. November 1857.

OESTERBERIGT.

*** De Wed. H. KOENDERS berigt aan hare geëerde begunstigers, dat zij heeft ontvangen eene partij Zeeuwsche en Texelsche OESTERS, die vet en blank zijn en voor een civielen prijs te koop; alsmede gemarineerde Haring, Bootsmans-Winterharing, fijne Engelsche Bieren, Bergsche Anchovisch, fijne gemalen Leng, nieuwe Zoutevisch, Snoek, Baars en Paling en alles wat tot haar vak behoort.

☛ Vervolg der Advertentiën. Zie het Bijvoegsel.

Bij den BURGERLIJKEN STAND te *UTRECHT* zijn van den 15. tot den 22. Nov. 1857 *ingeschreven*: ondertrouwd 4 paar; — gehuwd 13 paar; geboren 38, als 13 j. en 25 m.; — overleden 24, als 16 van het m. en 8 van het v. geslacht, waaronder 5 levenloos aangegeven.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg*.)

Nov.	Uren	Wind- rigt.	Wind- kr.	Barom bij 0°.	Ther F.	Afwijk. d. temp.	Vochtigh.	Gev. regen	Aanmerking
			N. ℔						
21	2	zw.	0.0	771.68	42.1	— 0.9	1.00	0.3	Betr., mist.
	10	zzw.	0.5	71.78	41.4	+ 2.2	0.98	0	Zw. bew., nat
22	8	zzo.	0.5	70.28	37.6	— 0.9	0.92	0	Zw. bewolkt

PRIJZEN DER EFFEKTEN.

AMSTERDAM 21 November 1857.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld . . .	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$62\frac{3}{8}$	$62\frac{1}{2}$	$62\frac{3}{8}$
dito dito	3	„	$74\frac{5}{16}$	$74\frac{1}{2}$	$74\frac{5}{16}$
dito dito	4	„	$95\frac{3}{4}$	$95\frac{13}{16}$	
Handelmaatschappij .	$4\frac{1}{2}$	„	$140\frac{1}{2}$	142	141
SPANJE.					
Obligatien	$1\frac{1}{2}$	pCt.	$24\frac{5}{8}$	$24\frac{3}{4}$	$24\frac{11}{16}$
Oblig.	3	„	$41\frac{1}{8}$		
Binnenl. Schuld . . .	3	„	$36\frac{1}{8}$	$36\frac{5}{16}$	$36\frac{1}{4}$
PORTUGAL.					
Obligatiën	3	pCt.	$43\frac{1}{4}$	$43\frac{5}{16}$	
dito 1856.	3	„	$42\frac{7}{8}$		
RUSLAND.					
Oblig. bij *Hope en Co.*	5	„	$102\frac{7}{8}$	103	$102\frac{7}{8}$
Obligat. 1828 & 1829	5	„	$101\frac{3}{4}$		
Certifikat. 1831 & 1833	5	„	$91\frac{1}{4}$		
Certifikaten 1840. . .	4	„	$84\frac{1}{8}$		
Cert. bij *Stieglitz* . .	4	„	$83\frac{1}{4}$		
dito 5e Serie	5	„	$95\frac{1}{2}$		
dito 1855 6e Serie. .	5	„	$96\frac{7}{8}$	$97\frac{3}{8}$	$96\frac{7}{8}$
dito Adm. te Lond.	$4\frac{1}{2}$	„	93		
Cert. van Assign. . .	5	„	64		
POLEN.					
Aand. 1835, fl. 500			149		
Obligatien.	4	pCt.	77	$77\frac{1}{8}$	77
OOSTENRIJK.					
Oblig. bij *Goll en Co.*	4	pCt.	59		
Oblig. Metaliek . . .	5	„	71	$71\frac{5}{16}$	$71\frac{1}{8}$
Oblig. Rente Am. . .	5	„	$84\frac{1}{4}$	$84\frac{1}{2}$	$84\frac{3}{8}$
dito dito Nat. 1854.	5	„	$73\frac{1}{8}$	$73\frac{9}{16}$	$73\frac{5}{16}$
dito dito	$2\frac{1}{2}$	„	$37\frac{3}{16}$	$37\frac{1}{4}$	
BRAZILIE.					
Geldl. 1824, £ 100. .	5	pCt.	97		

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

Mijnheer de Redakteur!

Meerdere berigten zijn mij in de laatste dagen van verschillende kanten ter oore gekomen, die bij mij de overtuiging hebben levendig gemaakt, dat men sedert eenigen tijd buiten af zeer ongunstig denkt over den gezondheids-toestand van onze stad. Men zegt, dat er hier ontzagchelijk veel zieken zijn, zeer hevige ziekten heerschen, dat het hospitaal en het ziekenhuis overvuld zijn met zieken, enz. enz. Ik acht mij geregtigd en verpligt die geruchten, die gelukkig geheel bezijden de waarheid zijn, openlijk tegen te spreken. Het tegendeel van dat alles is waar.

Om de zaak iets hooger op te halen, het geheele jaar 1856 heeft zich voor deze stad gekenmerkt als bijzonder gunstig. Het leverde doorgaande zeer weinig zieken op, zonder eenige epidemie en de sterfte was zeer gering. Ook de eerste helft van dit jaar heeft zich aldus verhouden tot den tijd, dat de groote warmte zich heeft ingesteld. Alle buitengewone graden van temperatuur der lucht plegen in ons land althans, steeds nadeelig op den gezondheidstoestand te werken. Dit was ook nu het geval. De maanden Julij en Augustus gaven in vergelijking van andere jaren aan de geneeskundigen nog al wat te doen. Met de vermindering van de warmte is echter ook het getal zieken afgenomen, zoodat de maand Oktober en het begin dezer maand November bijzonder gunstig zijn voor de gezondheid van Utrechts bevolking en het sterftecijfer gering is; in de beide laatst verloopene weken toch bedroeg dit slechts 26 en 25 sterfgevallen.

Wij mogen ons te meer over een en ander verheugen, wanneer wij eene vergelijking maken met vele andere streken van ons land, althans met Holland, waar vele plaatsen, in het bijzonder die in en in de nabijheid van den Haarlemmermeerpolder gelegen zijn, verbazend veel zieken opleveren. Dit maakt dat b. v. uit Amsterdam zeer veel zieken van het garnizoen naar het Rijks Hospitaal alhier worden vervoerd en ook het Ziekenhuis vele lijders telt, die uit de koortsige streken naar deze stad komen en die hier veelal spoedig herstellen. De stad zelve levert er weinig.

Utrecht had vroeger den naam en inderdaad verdiende zij dien, van eene gezonde stad te zijn. De typhus-epidemie van 1846—1847 en de cholera hebben daaraan veel kwaad gedaan; doch gelukkig heeft zij in de laatste jaren dien ouden roem weder gehandhaafd. Niemand behoeft daarom onze stad te mijden; integendeel zij, die uit Holland zich met koorts hier heen begeven, komen hier onder invloeden, welke spoedig hun herstel aanbrengen.

Met hoogachting noem ik mij

Utrecht, 13 Nov. 1857.

Uw Eds. Dw. Dienaar
Dr. DOMPELING.

Mijn Heer de Redacteur!

In No. 270 van uw geacht dagblad (Vrijdag 13 Nov. jl.) is uit de *Amst. Ct.* een berigt overgenomen, waarbij de vorming gemeld wordt van de Vereeniging te Worms, met het doel, om bijdragen te verzamelen tot het oprigten van een waardig gedenkteeken voor den hervormer dr. *Martin Luther*. In dat berigt komt ook voor, dat eene commissie *ad hoc* te Utrecht, uit naam en van wege den kerkeraad der Ev. Luthersche gemeente, eene vertaling van den oorspronkelijken hoogduitschen opwekkingsbrief heeft medegedeeld, ten einde *ook hier te lande* (zoo luiden de woorden) de vereerders van den hervormer uit te noodigen tot dat doel hunne bijdragen af te zonderen.

Van wien dit berigt kwam, is aan de ondergeteekenden even onbekend, als het hen heeft verwonderd. Maar nu het er is, vorderen de woorden "*ook hier te lande*" eene rectificatie, ten einde zoowel van den kerkeraad als van de commissie den schijn af te weren, als of zij in deze bemoeijing hare bevoegdheid verder uitstrekte, dan hare roeping mede brengt. Een eenvoudig verhaal van de wijze, waarop de commissie alhier ontstond, zal daartoe volstaan.

De laatstgehouden synode van de Nederlandsche Ev. Luthersche kerk ontving van wege de vereeniging te Worms het eerste officiële berigt van haar bestaan en doel, met uitnoodiging tot medewerking in het kerkgenootschap onder haar ressort. De synode voornoemd magtigde daarop hare synodale commissie tot het zich in nadere vereeniging stellen met de Wormser Broeders, die haar exemplaren zonden van den Hoogduitschen opwekkingsbrief, benevens inteekenlijsten, ter verzending aan de kerkeraden der onder haar ressorterende gemeenten. Zoo ontving dan ook de kerkeraad der Ev. Luthersche gemeente te dezer stede haar tweevoudig exemplaar. Die kerkeraad benoemde hierop de ondergeteekenden, om, de zaak betreffende, het noodige te doen bij de leden der plaatselijke gemeente. Op den onlangs gevierden gedenkdag der Hervorming werd derhalve van den Predikstoel kennis gegeven van de geheele zaak en hare voorgenomen wijze van uitvoering. Alléén *bij de leden* der gemeente is dienovereenkomstig de vertaalde Hoogduitsche opwekkingsbrief rondgezonden. Alléén *bij hen* wordt de lijst van inteekening aangeboden. Verder gaat de commissie niet, noch mag zij om de boven opgegeven reden gaan. Zij weigert geene gift, evenmin als teekening op de lijst, door welken evangeliebelijder dan ook gedaan; *maar vraagt die niet*, zoo weinig als zij den vertaalden oproepingsbrief algemeen rondzond.

Met dezen brief in zijn geheel in uw geacht dagblad in een der eerstvolgende nummers op te nemen, zult UEd. ons, leden der commissie, zeer verpligten, die de eer hebben te zijn

Utrecht, 17 Nov. 1857.

UEd. Dv. Dienaren
J. DECKER ZIMMERMAN.
C. D. VIEHOFF.
J. C. SCHRÖDER.

HOOGDUITSCHE OPERA.

De Jessonda van L. Spohr.

De buitengewone produktiviteit van den genialen *Spohr*, den nestor der duitsche komponisten, als scheppend kunstenaar, is genoegzaam bekend. De meeste zijner werken, Symphoniën en quartetten, alsmede eenige zijner oratoriums, werden ook in Nederland ten gehoore gebragt, daarenboven vroeger zijne Opera's: *Zemire und Azor*, *Faust* en *Jessonda* in het Hoogduitsche Theater te Amsterdam. De beide laatsten hielden zich op het opera-repertoire in het land zijner geboorte tot nu toe glansrijk staande, en werden zelfs door allen, die in de dramatische kunst meer zoeken, dan oorenkittel en een aangenaam voortdurend tijdverdrijf op hoogen prijs geschat. De aangekondigde *Jessonda* op den 9 Novenber j. l., eene der eerste in Duitschland opgevoerde Opera's zonder dialoog, waarin, wij zeggen het *Ferd. Gleich*, gaarne na, "*Spohr* met zijne zachte diep gevoelde toonen het zachte karakter van het Indiaansche volk, het geheimvolle van de Brama-dienst schildert, en ons in dat tooverachtig land aan de boorden der Ganges verplaatst," kon dan ook niet anders dan de hoogschatters van dat werk te dezer stede naar den schouwburg voeren. Hadden wij met hen toen dáár ter plaatse de meeste opera-habitués, én om de erkende schoonheden van het stuk, èn om het goed gekonstitueerde Opera-personeel, mogen verwachten, dan zagen wij ons daarin deerlijk teleurgesteld. De opkomst was beneden het middelmatige, des grooten toondichters meesterstuk onwaardig. Voorwaar een treurig verschijnsel op onzen buitenaf geroemden klassieken bodem, een ellendig begin voor den *impressario*, die, op zijn standpunt, inderdaad al 't mogelijke heeft gedaan, om ook Utrecht's ingezetenen een opera-gezelschap te verschaffen, in staat goede Duitsche Opera's met een toejuichenswaardig ensemble — een der voornaamste requisiten eener goede Opera-voorstelling — uit te voeren, zoo als dit bij *Figaro's Hochzeit* en bij de *Jessonda* ten duidelijkste gebleken is.

Treden wij een weinig in détails, dan verdient mevr. *Bony-Bartel*, dat wij haar het eerst bespreken en van hare verrigtingen in de titelrol met lof gewagen. Voortreffelijk heeft zij doorgaans hare moeijelijke taak volbragt, en door klimmende kracht en uitdrukking, zonder affectatie of overdrijving, haar schoon voor de Duitsche Muzijk volkomen passend orgaan en goede methode doen gelden. Het uitnemendst toonde zij zich in de voordragt van het treffend Aria; "Hohe Götter! schauet nieder" enz., waardoor het publiek vooral nu tot warme toejuichingen en terugroeping werd gedrongen. Het is een weldoend gevoel, zulke voorbeeldig gekarakteriseerde Muzijk, vol gloed en waarheid, zonder ijdele, ongemotiveerde praal, zonder verachtingswaardige knaleffekten, van eene in den geest van 't onderwerp zoo goed doordrongene artiste te hooren. Naast mevr *Bony-Bartel* heeft mevr. *Krebs* (*Amazali*) over 't geheel, en niet 't minst in het fraaije en geliefde Duet: "Lass. für ihn, den ich geliebet," op weinige niet zeer zuivere intonatien in het *ritardando* na, ook door haar naar eisch met bezieling en veel pathos gezongen, aanspraak op onzen lof; verdienen de HH. *Nusch* (*Tristan*), *Hermanus* (*Dandau*), *Beijer* (*Nadori*) en *Formes* (*Lopez*), benevens de fijne orchestrale begeleiding, onder direktie van den bekwamen heer *Collin*, de meeste goedkeuring, terwijl ook het koor — afgezien van enkele onzuiverheden — dat zich van zijne lang niet gemakkelijke opgave vrij voldoende heeft gekweten en de kompositie oneindig beter heeft terug gegeven, dan wij dit gedurende vele jaren op ons tooneel gewoon waren, de meeste aanmoediging waardig is. Hoe meer wij den heer *Nusch* zien optreden, hoe meer onze sympathie voor hem als kunstenaar klimt, al mag hij op geen bijzonder krachtige en schoone stem bogen. De heerlijke Aria "Der Kriegerlust ergeben" droeg hij meesterlijk voor, en hij was overigens in zijn rol goed te huis. De heer *Hermanns* kweet zich mede in zang en spel zeer braaf van zijne taak, en de heer *Beijer*, ofschoon niet meer in 't bezit eener frissche, heroische Tenorstem, heeft zich zelven [illegible] en dan overtroffen en tot het schoone geheel [illegible] weinig bijgedragen. Ook de verrigtingen des jeugdigen *Formes*, die belooft de voetstappen zijner oudste broeders (Bas en Tenor, de eene thans in Amerika de andere te Berlijn) te zullen drukken, verdient een afzonderlijk woord. Hij mag van de kritiek verlangen, dat zij hem met ernstige maar ook gunstige blikken gadeslaat. Immers kenmerkt hij zich door goeden aanleg voor het tooneel en schonk de natuur hem eene fraaije, sonore Bariton-Stem van goeden omvang, voor de schoonste ontwikkeling vatbaar, zoo dat wij van hem, bij ijverig voortgezette studiën een zeer verdienstelijk tooneelspeler en een zanger *primae ordinis* verwachten mogen.

Welke opera het publiek verder te wachten staat is ons niet bekend, wel dat, naar wij vernemen, dr. *Liebert*, uit Breslau, als tenor zich aan de Hoogduitsche Opera te Amsterdam heeft verbonden. Maar.... wat zal een nieuwe tenorzanger, al mogt hij een erkend talent zijn, baten, indien het publiek dit saizoen in zijne aanvankelijk geringe belangstelling in eene door de geheele wereld hoog gewaardeerde kunst blijft volharden. Geen tooneel ter wereld toch zonder toelagen van staat of stad, zonder een drukke opkomst en warmen bijval van 't publiek, of het is bezweken en moet bezwijken. Men moge zulks bedenken, eer het te laat is, en Utrecht welligt voor vele jaren zich van eene goede Hoogduitsche Opera zou verstoken zien.

Dr. KIST.

Wij zijn verzocht het volgende op te nemen:

"De bewoners van vele landen, waar men de ontwikkeling der nijverheid en de beschaving bevordert, zoo als Engeland en de Vereenigde Staten van Noord-America, bezitten een uitnemend voorregt! De uitstekendste mannen in alle takken van wetenschap, kunst en letterkunde, welke het menschelijk verstand kan bevatten, erkennen dat.

Door alle natiën worden deze twee groote Staten als vuurtorens beschouwd, die de wereld verlichten; de handel en de vooruitgang plaatsen ze al dadelijk aan het hoofd van alle andere rijken.

Deze gelukkige landen hebben de Koningin der geneeskunde in hun midden vrijgelaten, en nooit hebben zij getracht aan het volk het regt te ontzeggen van voor zijne eigene gezondheid te zorgen; vrijgevige wetten laten hen de bevoegdheid, om zich die geneesmiddelen te verschaffen, welke zij de beste oordeelen, want het is eene erkende waarheid, dat zeer vele bijzondere geneesmiddelen eene buitegewone geneeskracht bezitten.

Vele dezer middelen zijn in deze en andere landen bekend, en hebben ook onder ons eene algemeene vermaardheid verkregen, zoodat het te bejammeren zoude zijn, zoo ook diegenen, wier heilzame werking door de ondervinding van vele jaren gestaafd is, aan de gebruikers werden onthouden, want hierdoor zoude de maatschappij meer benadeeld dan bevoordeeld worden.

Door sommige Heeren Doktoren wordt echter tegen deze middelen de oorlog gevoerd, en zij hebben door hunnen invloed en alle middelen, tot hun eigen belang, het zoover weten te brengen, dat niet alleen vele ambachtslieden en huismoeders, maar alle klassen van menschen, tot zelfs mannen, die zeer hooge maatschappelijke betrekkingen bekleeden, en aan wie de deugdzame werking dezer geneesmiddelen bekend is, van het gebruik derzelve zouden verstoken worden, zoo het thans hier te lande voorgedragen ontwerp van wet op de geneeskunde, zonder verandering tot wet verheven wierd.

Waarom deze oorlog? de eene burger zoude deze geneesmiddelen bij den anderen niet koopen, zoo dezelve hem schaden, maar wel omdat zij hem zeer nuttig zijn; waarom worden dan als het ware de wetgevers tegen deze middelen opgezet?

Met grond zoude men moeten betwijfelen, of deze Heeren Doctoren het maatschappelijk belang op het oog hebben, maar aannemen dat eigenbelang bij hen de groote drijfveer is.

Heeft men ooit kunnen bewijzen, dat de meeste dezer geneesmiddelen, waarvan men nu den verkoop wil belet zien, aan iemand hebben geschaad? mag men deze vraag niet gerust ontkennend beantwoorden, en aannemen dat het publiek door deze geneesmiddelen te koopen en te gebruiken zijn voordeel inziet en de opoffering, die men van hetzelve verlangt, tegen den wil van deze Heeren niet wil doen? men mag daarom gerust vertrouwen, dat de volksvertegenwoordigers, die het algemeen belang moeten behartigen en voorstaan, het maatschappelijk belang boven de baatzucht van eenigen zullen stellen en de hier bedoelde artikels uit het ontwerp van wet op de geneeskunde eene welverdiende afwijzing zullen geven."

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.